

Schubertiada Vilabertran

Erika Baikoff, soprano
Julius Drake, piano

Dimarts 20 d'agost de 2024
20:30 h

14' **FRANZ SCHUBERT** (1797 — 1828)

Alinde, D. 904 (1827)

Strophe aus "Die Götter Griechenlands",

D. 677 (1819)

Schwestergruss, D. 762 (1822)

15' **ROBERT SCHUMANN** (1810 — 1856)

Lieder und Gesänge aus "Wilhelm
Meister", op. 98a (1849)

n. 1 Kennst du das Land

n. 3 Nur wer die Sehnsucht kennt

n. 5 Heiß mich nicht reden

n. 9 So lasst mich scheinen

FRANZ SCHUBERT

15' Viola, D. 786 (1823)

—— PAUSA ——

ANTONÍN DVOŘÁK (1841 — 1904)

12' Cigánské melodie, op. 55 (1880)*

Mã píseň zas mi láskou zní

Aj, kterak trojhranec můj

A les je tichý kolem kol

Když mne stará matka

Struna naladěna

Široké rukávy

Dejte klec jestřábu

11' **FRANZ LISZT** (1811 — 1886)

Die Macht der Musik, S. 302 (1848)**

19' **PIOTR ÍLITX TXAIKOVSKI** (1840 — 1893)

Ia li v pole da ne travuixka bila, op. 47/7

(1880)**

Notxi bezumnie, notxi bessonníe, op. 60/6

(1886)**

Solovei, op. 60/4 (1886)**

Nam zviozdi krotkie siali, op. 60/12 (1886)**

Den li tsarit, op. 47/6 (1880)**

*Primera audició en txec a la Schubertiada.

**Primera audició a la Schubertiada.

Fes-te Amic de la Schubertiada

El teu suport és essencial

El suport als músics joves és part essencial de la Schubertiada i l'Associació Franz Schubert. Aquest compromís pren ara forma amb el programa "Lied the Future", un pla de beques únic en l'àmbit europeu amb un doble vessant pedagògic i d'acompanyament en la inserció en el circuit professional.

Amb el teu suport podem fer créixer aquest nou projecte i la Schubertiada. Consulta en aquest enllaç les modalitats de mecenatge i els avantatges i fes el pas!

www.schubertiada.cat/participa

Associació
Franz Schubert

LIED THE FUTURE

B Sabadell
Fundació

Repóker de liederistes

Albert Ferrer Flamarich

Musicògraf i historiador de l'art

En l'heterogeni programa d'avui hi trobem la musica amb què compositors de l'àmbit germànic a la segona meitat del segle XIX van concebre l'art i la poesia com expressió d'un intens impuls humà de temes transcendents com la mort, l'amor, la natura, la divinitat o la llunyania, en un mostrar que atansa a la projecció subjectiva de Schumann a través de la literatura i arriba a l'assimilació de les arrels populars a l'influx zíngar (Dvořák) i la lloança de la música (Liszt). Quelcom que també ateny a una part de l'uropeista personalitat de Txaikovski. I, per descomptat, a la tendresa i lirisme de **Schubert**.

Amb ell començarem a ritme de barcarola amb *Alinde*, d'estructura estròfica, alguns efectes deco i un ritme persistent del teclat que, com *Schwestergruss*, en record a la germana del poeta Franz Bruchmann, comparteix el rerefons de la humilitat com a afecte i emoció predominants, on la mort no és l'última paraula sinó una transició. És a dir, com una mena d'adormició segons defensava el filòsof Theodor Adorno. També es palesa a la llarga *Viola* i a la monumental *Die Cötter Criechenlands*, que és un lament nostàlgic construït sobre tres temes i una clausura sobre una obsessiva repetició de la frase inicial. El text de Schiller reflecteix l'atracció i percepció idealitzada que sentien els intel·lectuals alemanys de l'època per la cultura grega.

El cicle **Opus 98a** de **Schumann** va néixer com a homenatge al centenari del naixement de Goethe i es correspon a nou lieder i cants extrets de la novel·la *Els anys d'aprenentatge de Wilhelm Meister*, el primer dels quals havia aparegut prèviament en el cicle Opus 79. Molt condicionat per l'estat psíquic que l'aboca a la nit profunda del món interior, Schumann s'expressa amb una intensificació de línies cromàtiques, melodies entretallades, veus interiors en el piano i alteracions de

tempo marcant una distància cada vegada major entre veu i piano. Hi destaca una profunditat psicològica a partir del drama personal del turmentat arpista i la seva filla Mignon. De fet, el cicle il·lustra el creixement i maduració d'aquest personatge.

Encara que menys difosa que la seva ingent producció pianística o la destacada música orquestral, el corpus de més de vuitanta lieder de **Liszt** resulta un eix molt significatiu en la seva evolució on també experimenta una evolució i ruptura formal per a l'època. Compost durant la seva primera etapa creativa, la segona versió del llarg *Die Macht der Musik* sobre text de la princesa Helene zu Mecklenburg-Schwerin comparteix la cantabilitat italiana i la *romance* francesa amb un piano que actua independent, cercant una alenada simfònica i un dramatisme per lloar el poder de la música. S'inicia amb una llarga i atmosfèrica introducció al piano a manera de recitatiu sobre tríades augmentades de sonoritat idiosincràticament lisztianes; i prosseguirà cantant l'enyor (haver perdut el que fa la vida estimada) sobre uns arpegjats del baix. Subtils ràfegues ondulants condueixen a una apassionada invocació de la memòria, una majestuosa oda a la "música poderosa" (amb èmfasi del teclat) i una breu tristesa per les mentides narrades en suposada amistat i amor. Finalment, embats joiosos clouen aquesta cançó de perfils operístics.

Les *Cigánské melodie* de **Dvořák** ens acostaran a algunes del centenar de cançons amb font d'inspiració en el lied tradicional i el folklore bohemí i zíngar de l'autor txec. Compostes el 1880 van esdevenir ràpidament populars contribuint a la notorietat del compositor gràcies al domini exquisit de la melodia que marida el to popular i l'ascendència de música de saló. En conjunt evoquen la música, la dansa, l'amor, la mort i la llibertat com a temes matricials arrelats a pobles i ètnies errants a partir de ritmes com la *dumka* i un tarannà melancòlic contrastat per canvis rítmics i de temes que les assimilien a rapsòdies en miniatura. A més, amb notes repetides, *staccati* o trèmolos característics el piano suggereix les sonoritats del triangle i del címbal hongarés.

Durant els darrers vint-i-cinc anys de vida, **Txaikovski** va compondre més d'un centenar de cançons, la majoria publicades en col·leccions de sis o set peces, a partir de textos de poetes russos, sovint de segona fila. Compostes el 1880, les aplegades amb l'*Opus 47* destillen la inspiració melòdica amb una estructura més complexa i particular contrast dramàtic. Algunes, com la núm. 6, *Si el dia regna*, presenten una llarga introducció i un postludi pianístic emmarcant una efusiva declaració amorosa; altres, com la núm. 7, *No era jo un petit bri d'herba?*, traspuen un rerefons popular per ser basada en una cançó ucraïnesa de Taras Shevchenko. A més, ambdues van ser les úniques d'aquest opus orquestrades pel compositor. D'altra banda, a les *Romances*, op. 60 escrites l'estiu de 1886, la núm. 4, *El rossinyol*, no juga amb el tòpic ornitològic descriptiu sinó que és un cant planyívol, mentre que la núm. 6, *Nits de follia*, també en tonalitat menor, apunten cap al penediment davant d'una vida malgastada davant el pas del temps. Per acabar, la núm. 12, *Els estels gentils brillaven per a nosaltres*, aposta pel dramatisme en l'expressió de la soledat sobre una pulsació i una figura persistent en el piano.

Erika Baikoff, soprano

© Clare Park

La soprano russo-americana Erika Baikoff s'ha graduat recentment en el Lindemann Young Artist Development Program de la Metropolitan Opera; en el marc d'aquest programa va cantar els papers de Xenia (*Boris Godunov*) i Barbarina (*Le nozze di Figaro*). Entre 2018 i 2020 va ser membre de l'Studio de l'Òpera Nacional de Lió. El 2022 va debutar a la Schubertiada i a la Chamber Music Society del Lincoln Center. El 2019 va rebre el primer premi en el Concurs Internacional de Lied Helmut Deutsch i en el Concurs Nadia et Lili Boulanger. És *alumni* de l'Atelier Lyrique del Festival de Verbier, en el qual va cantar Musetta (*La Bohème*), i de la Académie Vocal Residency del Festival d'Ais de Provença. Té una diplomatura en Humanitats de la Universitat de Princeton i un màster en Música de la Guildhall School of Music and Drama.

Aquest és el sisè concert d'Erika Baikoff a la Schubertiada; hi va debutar l'any 2022.

Julius Drake, piano

© Marco Borggreve

Julius Drake viu a Londres i gaudeix d'una reputació internacional com un dels millors instrumentistes del seu camp, col·laborant amb molts dels principals artistes del món. «The New Yorker» l'ha descrit com un “pianista acompanyant sense parió”. Apareix regularment en els principals auditoris i festivals de música. El seu apassionat interès per la cançó ha generat invitacions per dissenyar sèries de cançons per al Wigmore Hall de Londres, la BBC i el Royal Concertgebouw d'Amsterdam. La seva sèrie anual de recitals de cançons —Julius Drake and Friends— a l'històric Middle Temple Hall de Londres ha presentat recitals amb molts cantants destacats com Thomas Allen, Olaf Bär, Ian Bostridge, Angelika Kirchschrager, Iestyn Davies, Veronique Gens, Felicity Lott, Simon Keenlyside, Christopher Maltman o Christoph Prégardien.

Aquest és el novè concert de Julius Drake a la Schubertiada; hi va debutar l'any 2012.

www.schubertiada.cat

Col·laborador principal

Sabadell
Fundació

Amb el suport de

 Generalitat
de Catalunya

Organitzat per

 Associació
Franz Schubert

Agraïm la seva col·laboració als Amics de la Schubertiada: Jordi Roch (President d'honor) · Pere Armadàs · Josefina Bas · Manel Bertran · Jorge Binaghi · Jaume Braut · Manuel Capdevila · Susanna Capdevila · Rosa Maria Cullell · Carlos Cusi · Carmen de Robert · Alba Espargaró · Joan Esquirol · Xavier Goicoechea · Jaume Craell · Clòria Cutiérrez · Pilar Maier · Fernando Marín · Giovanni Melillo · Joan Ocaña · Maria Teresa Ollé · Josep Maria Plantada · Clòria Renom · Gràcia Rodríguez-Illescas · Manuel Terrazo

SCHUBERTIADE

SCHWARZENBERG

del 21 al 29 de juny 2025
del 23 al 31 d'agost

HOHENEMS

del 26 d'abril al 4 de maig 2025
del 10 al 14 de juliol / de l'1 al 5 d'octubre

Nr. 50

Recitals de Lied - Recitals de Piano - Concerts de Cambra

Magda Amara, Ilker Arcayürek, Aris Quartett, Armida Quartett, Kit Armstrong, Andreas Bauer Kanabas, Belcea Quartet, Guillaume Bellom, Ian Bostridge, Ammiel Bushakevitz, Gautier Capuçon, Renaud Capuçon, Helmut Deutsch, Daniel Dodds, Anton Doppelbauer, Julius Drake, The Erlkings, Till Fellner, David Fray, Michael Gees, Geister Duo, Christian Gerhaher, Boris Giltburg, Goldmund Quartett, Filippo Gorini, Patrick Grahl, Raphaela Gromes, Mark Gruber, Clemens Hagen, Julia Hagen, Veronika Hagen, Hagen Quartett, Viviane Hagner, Marc-André Hamelin, Samuel Hasselhorn, Daniel Heide, Nikola Hillebrand, Franziska Hölscher, Liviu Holender, Gerold Huber, Andrei Ionita, Victor Julien-Laferrrière, Lucas und Arthur Jussen, Christiane Karg, Suyoen Kim, Julia Kleiter, Felix Klieser, Katharina Konradi, Harriet Krijgh, Konstantin Krimmel, Adam Laloum, Adrien La Marca, Lukas Lemcke, Leonkoro Quartett, Elisabeth Leonskaja, Igor Levit, Paul Lewis, Sophie Lücke, Katja Maderer, Mandelring Quartett, Sebastian Manz, Malcolm Martineau, Sabine Meyer, Joseph Middleton, Minetti Quartett, Ludwig Mittelhammer, Catriona Morison, Fabian Müller, Patrizia Nolz, Novo Quartet, Pavel Haas Quartett, Francesco Piemontesi, Theo Plath, Christoph Prégardien, Julian Prégardien, Quatuor Ebène, Quatuor Modigliani, Sophie Rennert, Lukas Rommelspacher, Pauline Sachse, Fatma Said, Nemorino Scheliga, André Schuen, Schumann Quartett, Simply Quartet, Sitkovetsky Trio, Lukas Sternath, Yaara Tal & Andreas Groethuysen, Dominik Wagner, Amadeus von Wiesensee, Noa Wildschut, William Youn, Paul Zientara

Informació i venda d'entrades

Schubertiade GmbH, P. O. Box 100, 6845 Hohenems, Austria
Tel +43/(0)5576/72091, Email: info@schubertiade.at

www.schubertiade.at

Schubertiada
Vilabertran

Dimarts 20 d'agost de 2024
20:30 h
Canònica de Santa Maria
de Vilabertran

Erika Baikoff, soprano
Julius Drake, piano

FRANZ SCHUBERT
(1797 — 1828)

Johann Friedrich Rochlitz (1769 — 1842)

Alinde

Die Sonne sinkt ins tiefe Meer,
Da wollte sie kommen.
Geruhig trabt der Schnitter einher,
Mir ist's beklommen.
"Hast, Schnitter, mein Liebchen nicht gesehn?
Alinde, Alinde!"
"Zu Weib und Kindern muss ich gehn,
Kann nicht nach andern Dirnen sehn;
Sie warten mein unter der Linde."

Der Mond betritt die Himmelsbahn,
Noch will sie nicht kommen.
Dort legt der Fischer das Fahrzeug an,
Mir ist's beklommen.
"Hast, Fischer, mein Liebchen nicht gesehn?
Alinde, Alinde!"
"Muss suchen, wie mir die Reusen stehn,
Hab nimmer Zeit nach Jungfern zu gehn,
Schau, welch einen Fang ich finde."

Die lichten Sterne ziehn herauf,
Noch will sie nicht kommen.
Dort eilt der Jäger in rüstigem Lauf,
Mir ist's beklommen.

Alinda

Es pon el sol en el mar profund,
i ella encara no ha tornat.
Torna tranquil el segador,
estic neguitós.
"No has vist, segador, la meva estimada?
Alinda, Alinda!"
"Haig d'anar amb la dona i els fills,
i no puc veure altres noies;
m'esperen sota el tiler".

Avança la lluna en la cursa de la nit,
i ella encara no ha tornat.
Un pescador recalca allà la seva barca,
estic neguitós.
"No has vist, pescador, la meva estimada?
Alinda, Alinda!"
"Haig de veure com estan les nanses,
no tinc temps per perseguir donzelles;
vull veure quina pesca he fet".

Surten clares les estrelles
i ella encara no ha tornat.
Ara s'apressa enèrgic un caçador,
estic neguitós.

“Hast, Jäger, mein Liebchen nicht gesehn?
Alinde, Alinde!”
“Muss nach dem bräunlichen Rehbock gehn,
Hab nimmer Lust nach Mädeln zu sehn;
Dort schleicht er im Abendwinde.“

In schwarzer Nacht steht hier der Hain,
Noch will sie nicht kommen.
Von allen Lebendgen irr ich allein,
Bang und beklommen.
“Dir, Echo, darf ich mein Leid gestehn:
Alinde, Alinde!”
“Alinde,“ liess Echo leise herüberwehn;
Da sah ich sie mir zur Seite stehn:
“Du suchtest so treu, nun finde!“

Friedrich von Schiller (1759 — 1805)

Strophe aus “Die Götter Griechenlands”

Schöne Welt, wo bist du? Kehre wieder
Holdes Blütenalter der Natur!
Ach, nur in dem Feenland der Lieder
Lebt noch deine fabelhafte Spur.
Ausgestorben trauert das Gefilde,
Keine Gottheit zeigt sich meinem Blick,
Ach, von jenem lebenwarmen Bilde
Blieb der Schatten nur zurück.

Franz von Bruchmann (1798 — 1867)

Schwestergruss

Im Mondenschein
Wall’ ich auf und ab,
Seh’ Totenbein’
Und stilles Grab.

Im Geisterhauch
Vorüber bebt’s,
Wie Flamm’ und Rauch
Vorüber schwebt’s;

“No has vist, caçador, la meva estimada?
Alinda, Alinda!”
“Haig d’empaitar el cérvol salvatge,
ja no tinc ganes de veure fadrines;
per allà va, ensumant les olors del vespre”.

És negra nit en els camps
i ella encara no ha tornat.
Entre tots els éssers vius, erro solitari,
temorós i neguitós.
“A tu, eco, haig de confessar la meva pena:
Alinda, Alinda”,
“Alinda” respon l’eco blanament;
I és allà, al meu costat.
“Has cercat tan fidelment, que m’has trobat”

Estrofa d’“Els déus de Grècia”

Món formós, on ets? Torna,
dolça època daurada de la natura!
Ai, només en els país de fades de les cançons
viu encara la teva empremta fabulosa!
El paisatge despoblat està de dol,
cap déu no pot veure la meva mirada;
ai, d’aquella imatge plena de vida,
només en queden les ombres!

Salutació de germana

Caminant amunt i avall
a la llum de la lluna,
veig ossaments de morts
i tranquil·les tombes.

Passa volant pel meu damunt
un hàlit fantasmal,
que vola
com les flames i el fum.

Aus Nebeltrug
Steigt eine Gestalt,
Ohn' Sünd' und Lug
Vorüber wallt,

Das Aug' so blau,
Der Blick so gross
Wie in Himmelsau,
Wie in Gottes Schoss;

Ein weiss Gewand
Bedeckt das Bild,
In zarter Hand
Eine Lilie quillt.

Im Geisterhauch
Sie zu mir spricht:
"Ich wand're schon
Im reinen Licht,

Seh Mond und Sonn'
Zu meinem Fuss
Und leb' in Wonn',
In Engelkuss;

Und all' die Lust,
Die ich empfind',
Nicht deine Brust
Kennt, Menschenkind!

Wenn du nicht lässt
Den Erdengott,
Bevor dich fasst
Der grause Tod."

So tönt die Luft,
So saust der Wind,
Zu den Sternen ruft
Das Himmelskind,

Und eh' sie flieht,
Die weiss' Gestalt,
In frischer Blüt'
Sie sich entfalt':

De l'enganyosa boira
es forma una figura
que sura damunt meu
sense pecat ni engany;

amb els ulls tan blaus
i la mirada tan immensa
com els camps del cel,
en el si de Déu.

Cobreix la figura
una vestidura blanca,
de la seva mà delicada
sorgeix un lliri;

i em parla
amb murmuris fantasmals:
"Camino ja
per la llum pura.

Veig la lluna i el sol
als meus peus,
i visc delitosa
amb besos d'àngels.

I cap dels plaers
en què jo em delecto
el coneixerà el teu pit,
criatura humana,

si no abandones
el déu de la terra
abans que t'agafi
la mort cruel."

Així sonen els aires,
així murmura el vent;
la celestial criatura
cria a les estrelles.

I abans de desaparèixer,
la blanca figura
es revela
en tota la seva resplendor.

In reiner Flamm'
Schwebt sie empor,
Ohne Schmerz und Harm,
Zu der Engel Chor.

Die Nacht verhüllt
Den heil'gen Ort,
Von Gott erfüllt
Sing' ich das Wort.

S'eleva sense penes
ni dolors,
com una pura flama,
cap al cor angelical.

La nit cobreix
el sagrat indret
i, omplert de Déu,
canto la seva paraula.

ROBERT SCHUMANN

(1810 — 1856)

Johann Wolfgang von Goethe (1749 — 1832)

Lieder und Gesänge aus "Wilhelm Meister"

Kennst du das Land

Kennst du das Land, wo die Zitronen blühen,
Im dunklen Laub die Gold-Orangen
glühen,
Ein sanfter Wind vom blauen Himmel weht,
Die Myrte still und hoch der Lorbeer steht,
Kennst du es wohl?
Dahin! Dahin
Möcht' ich mit dir, o mein Geliebter, ziehn.

Kennst du das Haus? Auf Säulen ruht
sein Dach,
Es glänzt der Saal, es schimmert das Gemach,
Und Marmorbilder stehn und sehn mich an:
Was hat man dir, du armes Kind, getan?
Kennst du es wohl?
Dahin! Dahin
Möcht' ich mit dir, o mein Beschützer, ziehn.

Cançons i cants de "Wilhelm Meister"

Coneixes el país?

Coneixes el país on floreixen els llimoners,
on brillen les taronges daurades entre obscurs
brancatges
una dolça brisa bufa en el cel blau,
les murtres estan callades i creixen els llorers?
El coneixes bé?
Cap allà! Cap allà
voldria, estimat, anar amb tu!

Coneixes la casa? Sobre les columnes reposa
la teulada,
resplendeix la sala i brilla la cambra,
i hi ha estàtues de marbre que em pregunten:
què t'hem fet, pobre criatura?
La coneixes bé?
Cap allà! Cap allà
voldria, protector meu, anar amb tu!

Kennst du den Berg und seinen Wolkensteg?
Das Maultier sucht im Nebel seinen Weg;
In Höhlen wohnt der Drachen alte
Brut;
Es stürzt der Fels und über ihn die Flut,
Kennst du ihn wohl?
Dahin! Dahin
Geht unser Weg! o Vater, lass' uns ziehn!

Coneixes la muntanya i el seu boirós camí?
La mula el busca entre la boira;
en les cavernes hi viu l'antiga nissaga dels
dragons;
les roques es precipiten sobre el riu.
La coneixes bé?
Cap allà! Cap allà
ens porta aquest camí! Pare, deixa'ns-hi anar!

Nur wer die Sehnsucht kennt

Nur wer die Sehnsucht kennt
Weiss, was ich leide!
Allein und abgetrennt
Von aller Freude,
Seh' ich an's Firmament
Nach jener Seite.
Ach! der mich liebt und kennt
Ist in der Weite.
Es schwindelt mir, es brennt
Mein Eingeweide.
Nur wer die Sehnsucht kennt
Weiss, was ich leide!

Només qui coneix l'enyorança

Només qui coneix l'enyorança
sap el que sofreixo!
Sola i separada
de tota alegria,
miro el firmament
cap aquell costat.
Ai! el que m'estima i em coneix
està molt lluny.
Em marejo, se'm cremen
les entranyes.
Només el qui coneix l'enyorança
sap el que sofreixo!

Heiß mich nicht reden

Heiss' mich nicht reden, heiss' mich schweigen,
Denn mein Geheimnis ist mir Pflicht;
Ich möchte dir mein ganzes Innre zeigen,
Allein das Schicksal will es nicht.

Zur rechten Zeit vertreibt der Sonne Lauf
Die finstre Nacht, und sie muss sich erhellen;
Der harte Fels schliesst seinen Busen auf,
Missgönnt der Erde nicht die tief verborgnen
Quellen.

Ein Jeder sucht im Arm des Freundes Ruh,
Dort kann die Brust in Klagen sich ergiessen;
Allein ein Schwur drückt mir die Lippen zu,
Und nur ein Gott vermag sie aufzuschliessen.

No em facis parlar

No em facis parlar, fes-me callar,
car el secret és el meu deure.
Et voldria mostrar tots els meus pensaments,
però el meu destí no ho permet.

En el moment oportú el curs del sol
expulsa l'obscura nit, que s'ha d'il·luminar;
la dura roca obre les seves entranyes
i no escatima a la terra les ocultes
fonts.

Cadascú busca repòs en els braços de l'amic,
on el cor pugui desfogar les seves queixes,
però un jurament em tanca els llavis,
i només un déu els podria obrir.

So lasst mich scheinen

So lasst mich scheinen, bis ich werde,
Zieht mir das weisse Kleid nicht aus!
Ich eile von der schönen Erde
Hinab in jenes feste Haus.

Dort ruh' ich eine kleine Stille,
Dann öffnet sich der frische Blick;
Ich lasse dann die reine Hülle,
Den Gürtel und den Kranz zurück.

Und jene himmlischen Gestalten,
Sie fragen nicht nach Mann und Weib,
Und keine Kleider, keine Falten
Umgeben den verklärten Leib.

Zwar lebt' ich ohne Sorg' und Mühe,
Doch fühlt' ich tiefen Schmerz genug.
Vor Kummer altert' ich zu frühe;
Macht mich auf ewig wieder jung!

FRANZ SCHUBERT

Franz von Schober (1796 — 1882)

Viola

Schneeglöcklein, o Schneeglöcklein,
In den Auen läutest du,
Läutest in dem stillen Hain,
Läute immer, läute zu, läute immer zu!

Denn du kündest frohe Zeit,
Frühling naht, der Bräutigam,
Kommt mit Sieg vom Winterstreit,
Dem er seine Eiswehr nahm.

Deixeu-me lluir

Deixeu-me lluir, mentre visqui;
no em traieu el vestit blanc!
M'apresso a deixar la bella terra
cap aquella sòrdida morada fosca.

Descansaré allà en curta pau,
després s'obrirà la fresca mirada
i deixaré llavors darrera meu
els simples envoltants, la cinta i la corona.

I aquelles figures celestials
no pregunten si ets home o dona,
i cap vestit, ni cap arruga
cobriran el cos transfigurat.

Vaig viure certament sense penes ni molèsties,
però vaig sentir un profund dolor.
L'afflicció em va envellir massa aviat...
Feu-me jove per sempre més!

Violeta

Campaneta de neu, oh campaneta de neu,
que ressones en els prats
i en els boscos tranquils,
toca sempre, toca sense parar!

Car tu anuncies el temps de l'alegria,
l'arribada de la primavera, el nuvi
que arriba victoriós de la batalla amb l'hivern,
al qual ha privat de les armes del gel.

Darum schwingt der goldne Stift,
Dass dein Silberhelm erschallt,
Und dein liebliches Gedüft
Leis' wie Schmeichelruf entwallt:

Dass die Blumen in der Erd,
Steigen aus dem düstern Nest,
Und des Bräutigams sich wert
Schmücken zu dem Hochzeitsfest.

Schneeglöcklein, o Schneeglöcklein,
In den Auen läutest du,
Läutest in dem stillen Hain,
Läut' die Blumen aus der Ruh'!

Du Viola, zartes Kind,
Hörst zuerst den Wonnelaut,
Und sie stehet auf geschwind,
Schmücket sorglich sich als Braut,

Hüllet sich in's grüne Kleid,
Nimmt den Mantel sammetblau,
Nimmt das güldene Geschmeid,
Und den Brilliantentau.

Eilt dann fort mit mächt'gem Schritt,
Nur den Freund im treuen Sinn,
Ganz von Liebesglück durchglüht,
Sieht nicht her und sieht nicht hin.

Doch ein ängstliches Gefühl
Ihre kleine Brust durchwallt,
Denn es ist noch rings so still,
Und die Lüfte weh'n so kalt.

Und sie hemmt den schnellen Lauf,
Schon bestrahlt von Sonnenschein,
Doch mit Schrecken blickt sie auf,
Denn sie stehet ganz allein.

Schwestern nicht, nicht Bräutigam
Zugedrungen! und verschmäht!
Da durchschauert sie die Scham,
Fliehet wie vom Sturm geweht,

Per això s'agita la teva tija daurada,
que fa ressonar la teva cúpula de plata,
i la teva dolça fragància
s'estén amb crida falaguera:

Que les flors de la terra
surtin dels seus nius obscurs,
i que per a ésser dignes del nuvi
ornin la festa de nocces!

Campaneta de neu, oh campaneta de neu,
que ressones en els prats
i en els boscos tranquils,
desperta les flors del seu somni!

La violeta, criatura delicada,
sent la primera la deliciosa crida,
i es lleva amb vivesa,
i es vesteix curosament de núvia.

Es cobreix amb el vestit verd,
es posa l'abric de vellut blau,
les joies daurades
i els diamants de la rosada.

S'apressa llavors amb pas decidit,
pensa només en l'amic fidel:
inflamada per la passió amorosa,
no veu res del que l'envolta.

Però un sentiment d'angoixa
envaeix el seu petit pit,
perquè tot està tan tranquil
i la brisa bufa tan freda.

I refrena la seva cursa;
ja llueixen els raigs del sol;
mira temerosa cap amunt,
car està allà tota sola.

Cap germana, cap, atreta
pel nuvi! Quina desatenció!
La vergonya la fa estremir,
i fuig com si se l'emportés la tempesta.

Fliehet an den fernsten Ort,
Wo sie Gras und Schatten deckt,
Späht und lauschet immerfort,
Ob was rauschet und sich regt.

Und gekränket und getäuscht
Sitzet sie und schluchzt und weint,
Von der tiefsten Angst zerfleischt,
Ob kein Nahender erscheint.

Schneeglöcklein, o Schneeglöcklein,
In den Auen läutest du,
Läutest in dem stillen Hain,
Läut die Schwestern ihr herzu!

Rose nahet, Lilie schwankt,
Tulp' und Hyazinthe schwellt,
Windling kommt daher gerankt,
Und Narciss' hat sich gesellt.

Da der Frühling nun erscheint,
Und das frohe Fest beginnt,
Sieht er alle, die vereint,
Und vermisst sein liebstes Kind.

Alle schickt er suchend fort,
Um die eine, die ihm wert,
Und sie kommen an den Ort,
Wo sie einsam sich verzehrt.

Doch es sitzt das liebe Kind
Stumm und bleich, das Haupt gebückt,
Ach! der Lieb' und Sehnsucht Schmerz
Hat die Zärtliche erdrückt.

Schneeglöcklein, o Schneeglöcklein,
In den Auen läutest du,
Läutest in dem stillen Hain,
Läut Viola sanfte Ruh'!

Fuig al racó més llunyà,
on l'ombra cobreix l'herba,
espia i escolta sense parar
si se sent quelcom o si quelcom es mou.

Mortificada i decebuda,
s'asseu i sanglota i plora,
desfeta per la por més forta
que ningú aparegui o s'acosti...

Campaneta de neu, oh campaneta de neu,
que ressones en els prats
i en els boscos tranquils,
crida les teves germanes!

S'acosta la rosa, el lliri es balanceja,
s'aixequen la tulipa i el jacint,
la corretjola les segueix grim pant,
i s'hi afegeix el narcís.

I quan apareix la primavera
i comença l'alegre festa,
mira a tots els que s'han reunit
i troba a faltar la seva criatura més estimada.

Les envia a totes a buscar
la que ell més estima,
i arriben al lloc
on es consum solitària...

Però està asseguda amb l'estimat cor
silenciós i pàlid, i el cap inclinat...
Ai, les penes de l'amor i l'enyorança
han ofegat la delicada criatura.

Campaneta de neu, oh campaneta de neu,
que ressones en els prats
i en els boscos tranquils,
toca pel dolç repòs de la violeta!

ANTONÍN DVOŘÁK

(1841 — 1904)

Adolf Heyduk (1835 — 1923)

Cigánské melodie

Má píseň zas mi láskou zní

Má píseň zas mi láskou zní,
když starý den umírá;
a chudý mech kdy na šat svůj
si tajně perle sbírá.

Má píseň v kraj tak toužně zní,
když světem noha bloudí;
jen rodné pusty dálnou
zpěv volně z ňader proudí.

Má píseň hlučně láskou zní,
když bouře běží plání;
když těším se, že bídy prost
dlí bratr v umírání.

Aj, kterak trojhranec můj

Aj! Kterak trojhranec můj přerokozně zvoní,
jak cigána píseň, když se k smrti kloní!
Když se k smrti kloní, trojhran mu vyzvání.
Konec písni, tanci, lásce, bédování.
Konec písni, tanci, lásce, bédování.

Melodies gitanes

Sona la meva cançó

Sona la meva cançó, un psalm d'amor,
el dia comença a pondre's,
quan la molsa, amb les tiges marcides
beu perles secretament.

Sona plena de ganes de caminar,
quan recorrem el món,
només en la àmplia planúria de la Puszta
pot sonar alegre el meu cant.

Sona la meva cançó plena també d'amor,
quan s'enrabien les tempestes de l'erm;
quan alliberat fins el darrer alè
s'aixequi el pit del germà.

Ei, el meu triangle meravellós

Ei, el meu triangle meravellós
sona com cançons gitanes,
quan m'acompanyen a la mort;
amb danses i cançons per a tots,
cançons, rotllanes i amor en tot moment.

A les je tichý y kolem kol

A les je tichý kolem kol,
jen srdce mír ten ruší,
a černý kouř, jenž spěchá v dol,
mé slze v lících, mé slze suší.

Však nemusí jich usušit,
necht' v jiné tváře bije.
Kdo v smutku může zazpívat,
ten nezhybnul, ten žije, ten žije!

Když mne stará matka

Když mne stará matka zpívat, zpívat učívala,
podivno, že často, často slzívala.
A ted' také pláčem snědé líce mučím,
když cigánské děti hrát a zpívat učím!

Struna naladěna

Struna naladěna,
hochu, toč se v kole,
dnes, snad dnes převysoko,
zejtra, zejtra, zejtra zase dole!

Pozejtrí u Nilu
za posvátným stolem;
struna již, struna naladěna,
hochu, toč, hochu, toč se kolem!

Široké rukávy

Široké rukávy a široké gatě
volnější cigánu nežli dolman v zlatě.
Dolman a to zlato bujná prsa svírá;
pod ním volná píseň násilně umírá.
A kdo raduješ se, tvá kdy píseň v
květě,
přej si, aby zašlo zlato v celém světě!

Al bosc del voltant

El bosc del voltant està callat i silenciós,
només el cor em batega amb força:
el fum negre que sempre baixa
m'eixuga les llàgrimes de les galtes

Però no eixuguis les meves llàgrimes,
has de respirar cap un altre costat!
Qui en el dolor també pot cantar,
està viu, mai no s'acabarà la seva cançó!

Quan la vella mare

Quan la vella mare m'ensenyava a cantar,
què estrany, a vegades plorava,
ara turmento les negres galtes amb llàgrimes
quan vull ensenyar els nens a cantar i jugar!

Les cordes afinades!

Les cordes afinades!
Els nois balleu en rotllana!
Avui contents, molt contents,
demà més apagats amb la vella cançó!

El dia següent, a la vorera del Nil,
sagrat per als pares,
afinades les cordes, afinades les cordes,
salteu en la dansa, salteu adelerats!

Vestits corrents amples i airosos

Vestits corrents grans, amplis i airosos
els prefereixen els gitanos a l'or i la seda!
Sí! El vestit d'or oprimeix massa el pit,
ofega els sons alegres d'una lliure cançó.
El que gaudeix de debò amb l'empenta d'una
cançó,
desitja que tot l'or desaparegui del món!

Dejte klec jestřábu

Dejte klec jestřábu ze zlata ryzého;
nezmění on za ni hnízda trněného.
Komoní bujnému, jenž se pustou žene,
zřídka kdy připnete uzdy a třemene.
A tak i cigánu příroda cos dala:
k volnosti ho věčným poutem, k volnosti ho
upoutala.

Si les ales del falcó

Si les ales del falcó les vesteixes amb or massís,
no canviarà el niu rocós per la gàbia.
El poltre salvatge que corre pel camp
no s'alegrarà amb brides i estreps.
Si la natura gitana t'ha donat alguna cosa,
és que et donà llibertat per a tota la
vida.

FRANZ LISZT

(1811 — 1886)

Helene zu Mecklenburg-Schwerin (1814 — 1858)

Die Macht der Musik

Wer einsam steht im bunten Lebenskreise
Und was das Leben teuer macht, verlort,
Wie beb't sein Herz, trifft eine liebe Weise
Aus ferner Jugendzeit sein horchend Ohr!

Willkommen, Töne! Eures Hauches Fächeln
Weckt eine schlummernde Gedankenwelt,
Verweinte Augen lernen wieder lächeln,
Die düst're Stirn ist freudig aufgehell't.

Der Zephyr, der in reichen Blütendüften
Des Orients sich hin- und herbewegt,
Verbreitet Balsamhauch noch in den Lüften,
Wenn schon die Blume welk am Boden liegt.

So lebt, ist auch der Traum des Glücks
entschwunden,
Erinnerung im Hauche der Musik;
Ein kleines Lied aus fernem bessern Stunden
Bringt uns die alte Seligkeit zurück.

Musik, du Mächtige, vor dir verschwindet
Der armen Sprache seelenvollstes Wort;
Warum auch sagen, was das Herz empfindet,
Tönt doch in dir die ganze Seele fort.

Der Freundschaft Worte haben oft gelogen,
Es täuscht die Liebe durch Beredsamkeit;
Musik allein hat nie ein Herz betrogen
Und viele tausend Herzen hoch erfreut.

El poder de la música

A qui està sol en colorits cercles de la vida
i ha perdut el que la fa preciosa,
com li batega el cor, quan la seva orella atenta
retroba una estimada melodia de la seva joventut!

Sons benvinguts! La rebufada del vostre hàlit
desperta un món de records adormits,
ulls plorosos aprenen a tornar a somriure,
i el front ombrívol s'il·lumina de sobte.

El zèfir, que es mou amunt i avall
amb rics aromes de flors de l'Orient,
escampa un hàlit balsàmic per l'aire,
quan les flors pansides ja jueuen per terra.

Així viuen, quan també ha desaparegut el somni
de la felicitat,
els records en l'hàlit de la música;
una petita cançó de llunyans moments millors
ens torna la vella benaurança.

Música, poderosa, davant teu desapareix
la paraula més sensible de la pobre parla;
per què preocupar-se pel que sent el cor,
dintre teu ressona l'ànima sencera.

Les paraules de l'amistat sovint han enganyat,
l'amor es decep amb l'eloqüència;
només la música no ha traït mai un cor
i n'ha alegrat molt milers.

PIOTR ÍLITX TXAIKOVSKI

(1840 — 1893)

Taras Hryhorovych Shevchenko (1814 — 1861)

Versió russa de Ivan Zakharovich Surikov (1841 — 1880)

Ia li v pole da ne travuixka bila

Ia li v pole da ne travuixka bila,
Ia li v pole ne zelenaia rosla;
Vziali menia, travuixku, skossili,
Na solnixke v pole issuixili.
Okh, ti, gore moie, goriuixko!
Znat takaia moia doliuixka!

Ia li v pole ne pxenitxuixka bila?
Ia li v pole ne vissokaia rosla?
Vziali menia srezali serpami
Sklali menia na pole snopami
Okh ti gore, moió goriuixko
Znat takaia moia doliuixka.

Ia li v pole ne kalinuixka bila,
Ia li v pole da ne krasnaia rosla;
Vziali kalinuixku, polomali,
I v jgutiki menia posviazali!
Okh, ti, gore moie, goriuixko!
nat takaia moia doliuixka!

Ia l u batiuixki ne dotxenka bila,
U rodimoï ne tsvetotxek ia rosla;
Nevolei menia, bednuui, vziali,
I s nemilim, sedim poventxali!
Okh, ti, gore moie, goriuixko!
Znat takaia moia doliuixka!

No era jo un bri d'herba en el prat?

No era jo un bri d'herba en el prat?
No creixia molt verda en el prat?
M'han agafat, com l'herba, m'han segat,
i m'han assecat al sol.
Oh tu, la meva desgràcia, la meva desgràcia,
conèixer aital destí!

No era jo al prat com el blat?
No creixia no gaire alta en el prat?
Han agafat una falç per segar-me,
i m'han deixat en gavelles al camp.
Oh tu, la meva desgràcia, la meva desgràcia,
conèixer aital destí!

No era jo al prat com l'aliguer roig?
No creixia ja al camp molt roja?
Han pres el meu aliguer, l'han trencat,
i m'han lligat en gavelles!
Oh tu, la meva desgràcia, la meva desgràcia,
conèixer aital destí!

No era jo la filla del meu pare?
No creixia com una petita flor?
M'han tancat, pobre de mi,
i contra la meva voluntat, m'han casat amb un vell.
Oh tu, la meva desgràcia, la meva desgràcia,
conèixer aital destí!

Aleksei Nikolayevich Apukhtin (1841 — 1893)

Notxi bezumnie, notxi bessonnie

Notxi bezumnie, notxi bessonnie,
Retxi nesviaznie, vzori ustalie...
Notxi, poslednim ognem ozarennie,
Osseni miórtvoi tsveti zapozdalie!

Pust daje vremia rukoi besposxadnoiu
Mne ukazalo, txto bilo v vas lojnogo,
Vsió je letxu ia k vam pamiatiu jadnoiu,
V proixlom otveta isxu nevozmojnogo...

Vkradtxvim xepotom vi zagluixaiete
Zvuki dnevnje, nesnosnie, xumnie...
V tikhuiu notx vi moi son otgoniaiete,
Notxi bessonnie, notxi bezumnie!

Aleksandr Puxkin (1799 — 1837)

Solovei

Solovei moi, soloveiko!
Ptitsa malaia, lesnaia!
U tebia i, u maloi ptitsi,
Nezamennie tri pesni,
U menia li, u molodtsa,
Tri velikie zaboti!
Kak uj pervaia zabota --
Rano molodtsa jenili;
A vtoraia-to zabota --
Voron kon moi pritomilsia;
Kak uj tretia-to zabota --
Krasnu-devitsu so mnoiu
Razltxili zlie liudi.
Vi kopaite mne moguilu
Vo pole, pole xirokom,
V golovakh mne possadite
Ali tsvetiki-tsvetotxki,
A v nogakh mne provedite
Txistu vodu kliutxevuiu.
Proidut mimo krasni devki,
Tak spletut sebe venotxki:
Proidut mimo stari liudi,
Tak vodi sebe zatxerpnut.

Nits boges, nits blanques

Nits boges, nits blanques,
paraules incoherents, ulls cansats...
nits il·luminades per la claror,
flors tardanes d'una tardor morta!

Encara que la mà inflexible del temps
em mostrà el que hi havia de fals en vosaltres,
torno cap a vosaltres ple d'àvids records,
cercant una resposta impossible en el passat...

Amb un suau murmuri ofeguet
els sons del dia, desagradables i sorollosos...
En la nit tranquil·la espanteu els meus somnis,
nits blanques, nits boges!

Rossinyol

Rossinyol meu, petit rossinyol!
Ocellet del bosc!
Tu, petit ocell,
cantes tres cançons indispensables,
però jo, un jove, tinc
tres grans preocupacions!
La primera, em casaren massa aviat;
la segona, el meu cavall de color
negre, està cansat;
la tercera, gent dolenta
em separà d'un noia pèl-roja.
Caveu-me una tomba
en l'amplic camp.
Planteu-me en el cap
petites floretes roges,
que als meus peus corri
un rierol d'aigua pura.
Quan passin belles noies,
que facin
belles garlandes;
quan passi pel davant
la gent vella,
que s'hi refresquin.

Aleksey Nikolayevich Pleshcheyev (1825 — 1893)

Nam zviozdi krotkie siali

Nam zviozdi krotkie siali,
txut veial tikhi veterok,
krugom tsveti blagoukhali,
i volni laskovo jurtxali
u naixikh nog.

Mi bili iuni, mi liubili,
i s veroi v dal smotreli mi;
v nas griozio radujnie jili,
i nam ne straixni viugui bili
sedoi zimi.

Gde j eti notxi s ikh sianiem,
s blagoukhaiusxei krassoi
i voln tainstvennim rontaniem,
nadejd, vostorjónnikh metxtani
gde svetli roi?

Pomerkli zviózdi, i unilo
ponikli bleklie tsveti...
Kogda j, o serdtse, vse,
txto bilo, txto nam vesna s toboi darila,
zabudeix ti?

Les estrelles gentils brillaven

Les estrelles gentils brillaven per a nosaltres,
bufava una dolça brisa,
les flors escampaven llur perfum pel voltant,
i les ones murmuraven dolçament
als nostre peus.

Érem joves, ens estimàvem,
i contemplàvem el futur amb confiança;
teníem somnis feliços,
i no ens espantaven les tempestes de neu
del gris hivern.

On són aquelles nits esplendoroses,
amb la seva bellesa perfumada,
i el misteriós murmur de les ones?
Les esperances, els somnis exaltats,
la brillant munió?

Les estrelles s'han afeblit, i tristament
les flors pansides han perdut el valor...
Quan, cor meu, tot el que hi havia,
el que ens donà la primavera,
quan ho oblidaràs?

Aleksei Nikolayevich Apukhtin (1841 — 1893)

Den li tsarit

Den li tsarit, tixina li notxnaia,
V snakh li trevojnikh, v jiteiskoi borbe,
Vsiudu so mnoi, moiu jizn napolniaia,
Duma vse ta je, odna rokovaia,
Vsió o tebe!

S neiu ne straixen mne prizrak bilogo,
Serditse vosprianulo snova liubia...
Vera, metxti, vdokhnovennoie slovo,
Vsió, txtó v duixe dorogogo, sviatogo,
Vsió ot tebia!

Budut li dni moi iasni, unili,
Skoro li sguinu ia, jizn zagubia!
Znaiu odno, txtó do samoi moguili
Pomisli, txuvstva, i pesni, i sili,
Vsió dlia tebia!

Que regni el dia

Que regni el dia, o hi hagi el silenci de la nit,
que sigui en un somni o en la lluita quotidiana,
allà on vagi la meva vida és plena
d'un únic pensament, d'una única idea,
només de tu!

Els fantasmes del passat ja no em fan por,
el meu cor torna a estar ple d'amor,
fe, somnis i nobles paraules,
tot el que és bo i sà en el meu cor,
tot ve de tu!

Que els meus dies mostrin joia o tristor,
que la meva vida s'apagui aviat o tard,
sé que a la tomba, els meus pensaments,
cants i afanys,
tot serà per tu.

Traduccions de Manuel Capdevila i Font